

ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

Методичні рекомендації для вивчення обов'язкової навчальної дисципліни

за напрямом підготовки здобувачів першого рівня
вищої освіти денної та заочної форми навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»

Вінниця – 2024 рік

Назаренко М. О *Методичні рекомендації для вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Теорія організації» за напрямом підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент». 24 с.*

Мова навчання: державна

Розробник: Назаренко М. О., старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту, кандидат наук з державного управління.

Рецензенти:

Кононенко В.В., завідувач кафедри публічного управління та менеджменту, доктор історичних наук, професор;

Лапшин С.А., доцент кафедри публічного управління та менеджменту, кандидат історичних наук, доцент.

Методичні рекомендації розглянуто і схвалено на засіданні кафедри публічного управління та менеджменту.

Протокол від 28 серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри _____ проф. В.В. Кононенко

28 серпня 2024 року

Розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної комісії факультету права, публічного управління і менеджменту

Протокол від 28 серпня 2024 року № 1

Голова НМК

С.А. Лапшин

28 серпня 2024 року

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Предметом навчальної дисципліни «**Теорія організації**» є базові поняття, принципи, закономірності та моделі організації як цілісної системи, процеси її створення, функціонування та розвитку, а також особливості взаємодії елементів організації між собою і з зовнішнім середовищем, що формують теоретичне підґрунтя управлінської діяльності майбутніх менеджерів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія організації» є надання здобувачам вищої освіти на основі системного підходу цілісного уявлення про формування сучасного світогляду щодо створення, функціонування й еволюцію організації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія організації» є:

- забезпечення студентів знаннями про сутність, об'єкт, предмет, функції і завдання теорії організації, а також ознайомити з основними законами та принципами організації та їх місце в умовах змін зовнішнього середовища;
- формування у студентів розуміння еволюції організаційних теорій та моделей;
- формування у студентів знання про організацію як відкриту соціально-економічну систему, розкрити її структуру, елементи та взаємозв'язки із зовнішнім середовищем, а також навчити застосовувати системний підхід для аналізу функціонування та розвитку організацій;
- формування розуміння організації як соціального утворення, визначити роль соціальних відносин і поведінкових чинників у забезпеченні результативності діяльності, а також розвинути здатність у студентів аналізувати вплив комунікацій на ефективність управління;
- набуття знань про зміст, етапи та закономірності організаційного процесу, розкрити механізми упорядкування спільної діяльності персоналу;
- формування у студентів цілісного уявлення про структуру та елементи внутрішнього і зовнішнього середовища;
- засвоєння теоретичних знань щодо організації як об'єкта управління, розкриття її особливості, цілі, принципи функціонування та розвитку;
- набуття знань про управлінське рішення як ключовий елемент управлінської діяльності;
- формування у студентів знань щодо сутності, завдань й методології організаційного проектування, ознайомити студентів із принципами формування організаційних структур та їх видами;
- набуття знань про сутність, структуру та роль організаційної культури в організації;
- формування знань про роль інформації в управлінні організацією, ознайомити з видами інформаційно-аналітичних технологій та інструментів;
- формування розуміння ефективності діяльності організації, розкрити економічні та соціальні аспекти оцінки результативності;
- формування у студентів розуміння феномену самоорганізації як механізму розвитку організації та персоналу;
- формування у студентів компетентностей щодо розуміння сутності організаційних змін та розвитку.

Вивчення дисципліни передбачає формування наступних компетентностей та досягнення програмних результатів для спеціальності 073 «Менеджмент»:

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

2.3.2. Фахові компетентності

ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

ФК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

2.4. Результати навчання за освітньо-професійною програмою.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проєктування.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним та самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕОРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Теорія організації як наука. Об'єкт, предмет і завдання теорії організації. Місце теорії організації в системі наук про управління. Сутність поняття «організація». Характеристика основних підходів до трактування поняття. Еволюція наукових підходів до організації. Функції організації. Закони організації. Закони функціонування (статики) організації: закон композиції, закон пропорційності, закон найменших. Закони розвитку (динаміки) організації: закон онтогенезу (перетворення), закон синергії, закон інформованості-упорядкованості, закон єдності аналізу й синтезу, закон самозбереження. Принципи організації: принцип ланцюгового зв'язку; принцип інгресії; принцип підбору; принцип рухомої рівноваги; принцип слабкої ланки.

План лекції

1. *Теорія організації як наука*
 - Передумови виникнення теорії організації.
 - Теорія організації як самостійна галузь наукових знань.
 - Міждисциплінарний характер теорії організації.
2. *Об'єкт, предмет і завдання теорії організації*
 - Об'єкт теорії організації: соціально-економічні організації.
 - Предмет теорії організації: закономірності побудови, функціонування та розвитку організацій.
 - Основні завдання теорії організації.
3. *Місце теорії організації в системі наук про управління*
 - Взаємозв'язок з менеджментом, адміністративним менеджментом, соціологією, економікою, психологією.
 - Роль теорії організації у формуванні управлінських рішень.
4. *Сутність поняття «організація»*
 - Організація як процес, структура та соціальна система.

- Основні підходи до трактування поняття «організація»: системний; структурний; процесний; функціональний; поведінковий.

5. *Функції організації*: координаційна, регулююча, інтеграційна, адаптивна, контрольна.

6. *Закони організації*

- Поняття та значення законів організації.

- Закони функціонування (статисти) організації: закон композиції; закон пропорційності; закон найменших.

- Закони розвитку (динаміки) організації: закон онтогенезу (перетворення); закон синергії; закон інформованості-упорядкованості; закон єдності аналізу й синтезу; закон самозбереження.

7. *Принципи організації*: принцип ланцюгового зв'язку, принцип інгресії, принцип підбору, принцип рухомої рівноваги, принцип слабкої ланки.

- Значення принципів для побудови ефективних організацій.

План практичного заняття

1. Обговорення сутності та ролі теорії організації в системі управлінських наук.

2. Аналіз понять «організація» з позицій різних наукових підходів.

3. Робота в малих групах:

- визначення об'єкта та предмета теорії організації;

- приклади застосування законів організації в реальних організаціях.

4. Аналіз функцій організації на прикладі конкретного підприємства або установи.

5. Обговорення принципів організації та їх практичного значення.

6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання.*

Порівняти підходи до трактування поняття «організація» та оформити результати у вигляді таблиці.

2. *Ситуаційне завдання*

Проаналізувати діяльність конкретної організації та визначити:

- які закони організації в ній реалізуються;

- які принципи організації порушуються.

3. *Творче завдання*

Побудувати логічну схему взаємозв'язку законів і принципів організації.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати рекомендовані джерела з теорії організації.

2. Підготувати есе (2–3 стор.) на одну з тем:

- «Теорія організації як фундамент управлінських наук»;

- «Закони та принципи організації в сучасних умовах».

3. Скласти глосарій основних термінів теми.

ТЕМА 2. ОСНОВНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕОРІЇ ТА МОДЕЛІ

Етапи розвитку теорії організації. Класичні теорії організації (наукове управління, адміністративна школа, теорія бюрократії). Неокласичні та поведінкові теорії (школа людських відносин, теорії мотивації). Системні та ситуаційні теорії. Сучасні концепції організацій. Основні моделі організацій: органічна та механістична моделі.

План лекції

1. *Етапи розвитку теорії організації*
 - Передумови формування організаційних теорій.
 - Основні історичні етапи розвитку теорії організації.
 - Вплив соціально-економічних змін на еволюцію організаційних концепцій.
2. *Класичні теорії організації*
 - Теорія наукового управління (Ф. Тейлор): раціоналізація праці, стандартизація, розподіл функцій.
 - Адміністративна школа управління (А. Файоль): універсальні функції управління, принципи організації.
 - Теорія бюрократії (М. Вебер): формалізація, ієрархія, правила та посадові інструкції.
3. *Неокласичні та поведінкові теорії*
 - Школа людських відносин (Е. Мейо): роль соціально-психологічних факторів у діяльності організацій.
 - Поведінкові теорії мотивації (А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. Мак-Грегор).
 - Значення людського фактора в управлінні організацією.
4. *Системні та ситуаційні теорії*
5. *Сучасні концепції організації*
 - Теорія навчальних організацій.
 - Теорія знань та інновацій.
 - Мережеві та віртуальні організації.
 - Адаптивні та гнучкі організаційні структури.
6. *Основні моделі організації*
 - Механістична модель: жорстка ієрархія, регламентація, централізація.
 - Органічна модель: гнучкість, децентралізація, горизонтальні зв'язки.
 - Порівняльна характеристика моделей та сфери їх застосування.

План практичного заняття

1. Обговорення етапів розвитку теорії організації.
2. Порівняльний аналіз класичних і неокласичних теорій.
3. Робота в групах:
 - аналіз організації з позицій різних теорій;
 - визначення домінуючої організаційної моделі.
4. Обговорення переваг і недоліків механістичної та органічної моделей.
5. Аналіз сучасних організаційних концепцій на прикладах.
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Скласти порівняльну таблицю класичних, неокласичних і сучасних організаційних теорій.
2. *Ситуаційне завдання*
Проаналізувати конкретну організацію та визначити:
 - елементи механістичної або органічної моделі;
 - відповідність обраної моделі умовам зовнішнього середовища.
3. *Творче завдання*
Розробити схему еволюції організаційних теорій із зазначенням їх впливу на сучасне управління.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати рекомендовані джерела з теорії організації.
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на одну з тем:

- «Еволюція організаційних теорій: від класики до сучасності»;
- «Механістична та органічна моделі організацій: порівняльний аналіз».
- 3. Скласти глосарій ключових понять теми.
- 4. Підготувати презентацію на тему: «Сучасні організаційні концепції та моделі управління».

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК СИСТЕМА

Організація як відкрита система. Сутність системного підходу. Властивості системи: цілісність, ієрархічність, взаємозалежність елементів. Структура організаційної системи. Елементи системи: цілі, ресурси, персонал, технології, процеси. Формальні та неформальні взаємозв'язки. Типи організаційних систем. Формування місії та мети організації. Проблеми та чинники ефективного функціонування системи управління. Ризики порушення системних зв'язків. Управління змінами в системі. Класифікація організацій за ознаками: класифікація за принципами управління; класифікація за функціональними ознаками; класифікація за ознакою реалізації суспільних функцій; класифікація за ознакою визначення цілі (ціннісно-орієнтовані організації; організації, які формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації; цілеорієнтовані організації; цілепридатні організації; паразитичні організації).

План лекції

1. *Організація як відкрита система*
2. *Сутність системного підходу*
 - Основні положення та принципи системного підходу.
 - Переваги застосування системного підходу в управлінні.
 - Системний підхід у прийнятті управлінських рішень.
3. *Властивості організаційної системи*
 - Цілісність організації.
 - Ієрархічність системи.
 - Взаємозалежність та взаємодія елементів.
 - Стійкість і адаптивність.
4. *Елементи організаційної системи*
 - Цілі та місія організації.
 - Ресурси (матеріальні, фінансові, інформаційні).
 - Персонал як ключовий елемент системи.
 - Технології та управлінські процеси.
5. *Типи організаційних систем*
 - Виробничі, сервісні, адміністративні.
 - Соціальні, економічні, соціально-економічні системи.
 - Прості та складні організаційні системи.
6. *Формування місії та мети організації*
 - Значення місії в системі управління.
 - Ієрархія цілей.
 - Узгодження цілей організації та персоналу.
7. *Класифікація організацій*
 - За принципами управління.
 - За функціональними ознаками.
 - За ознакою реалізації суспільних функцій.
 - За ознакою визначення цілі: ціннісно-орієнтовані організації; організації, що формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації; цілеорієнтовані організації; цілепридатні організації; паразитичні організації.

План практичного заняття

1. Обговорення організації як відкритої системи.
2. Аналіз властивостей та елементів організаційної системи.
3. Робота в групах: аналіз місії та цілей реальної організації.
4. Обговорення проблем ефективності та ризиків порушення системних зв'язків.
5. Аналіз класифікацій організацій.
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Скласти схему організації як відкритої системи з визначенням входів, виходів та зворотного зв'язку.
2. *Ситуаційне завдання*
Проаналізувати діяльність конкретної організації та визначити:
 - тип організаційної системи;
 - чинники ефективного функціонування;
 - можливі ризики порушення системних зв'язків.
3. *Творче завдання*
Розробити класифікацію організацій за ознакою визначення цілі на прикладі сучасних організацій.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з системного підходу та теорії організації.
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на одну з тем:
 - «Організація як відкрита система»;
 - «Системний підхід в управлінні сучасною організацією».
3. Скласти глосарій ключових термінів теми.
4. Підготувати презентацію на тему: «Типи та класифікації організацій як систем».

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК СОЦІУМ

Соціальна організація і соціальна спільність. Людина як елемент соціальної системи. Соціальні ролі, статуси, групи. Активність і опірність соціальної організації. Загальні риси соціальної організації. Основні види соціальних організацій: формальна й неформальна організації. Комунікації в соціумі організації. Типи комунікацій та їх роль в управлінні. Комунікаційні бар'єри та їх подолання. Соціально-психологічний клімат імкросередовище.

План лекції

1. *Соціальна організація і соціальна спільність*
 - Поняття соціальної організації.
 - Соціальна спільність як форма колективної взаємодії.
 - Відмінності між організацією та соціальною групою.
2. *Людина як елемент соціальної системи*
 - Особистість у системі організаційних відносин.
 - Поведінка індивіда в організації.
 - Мотивація та цінності працівників.
3. *Соціальні ролі, статуси та групи*
 - Поняття соціальної ролі та статусу.
 - Формальні й неформальні групи.

- Лідерство та групова динаміка.
- 4. *Активність і опірність соціальної організації*
 - Соціальна активність персоналу.
 - Причини опору організаційним змінам.
 - Управління опором і залучення персоналу.
- 5. *Основні види соціальних організацій*
 - Формальна організація: структура, правила, регламенти.
 - Неформальна організація: міжособистісні зв'язки, неформальні норми.
 - Взаємодія формальної та неформальної організацій.
- 6. *Комунікації в соціумі організації*
 - Поняття та значення комунікацій.
 - Вертикальні, горизонтальні та діагональні комунікації.
 - Роль комунікацій в управлінні поведінкою персоналу.
- 7. *Типи комунікацій та їх роль в управлінні*
 - Усні та письмові комунікації.
 - Формальні та неформальні канали.
 - Цифрові комунікації в сучасних організаціях.
- 8. *Комунікаційні бар'єри та їх подолання*
 - Соціально-психологічні бар'єри.
 - Організаційні та семантичні бар'єри.
 - Методи підвищення ефективності комунікацій.
- 9. *Соціально-психологічний клімат і мікросередовище*
 - Поняття соціально-психологічного клімату.
 - Чинники формування клімату.
 - Вплив мікросередовища на ефективність організації.

План практичного заняття

1. Обговорення організації як соціальної системи.
2. Аналіз соціальних ролей і статусів у конкретних організаціях.
3. Робота в групах:
 - виявлення формальних і неформальних груп;
 - аналіз соціально-психологічного клімату.
4. Розбір кейсів опору змінам.
5. Аналіз комунікаційних процесів у соціумі організації.
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Охарактеризувати соціальну структуру організації (ролі, статуси, групи).
2. *Ситуаційне завдання*
Проаналізувати приклад конфлікту, зумовленого соціально-психологічним кліматом, та запропонувати управлінські рішення.
3. *Творче завдання*
Розробити заходи щодо покращення соціально-психологічного клімату в організації.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати навчальні та наукові джерела з даної теми.
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на одну з тем:
 - «Організація як соціум: роль людини в системі управління»;
 - «Формальна і неформальна організації: взаємодія та вплив».
3. Скласти глосарій основних термінів теми.

4. Підготувати презентацію на тему: «Соціально-психологічний клімат організації та шляхи його покращення».

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС

Організаційний процес як безперервний управлінський цикл. Основні етапи організаційного процесу. Технологія організаційного процесу (організаційний регламент та стандартизація, а також формалізація та документаційне забезпечення). Ролі менеджера в організаційному процесі. Ефективність організаційного процесу. Принципи управління: принцип розімкненого управління; принцип розімкненого управління з компенсацією обурень; принцип замкненого управління; принцип однократного управління. Оптимізація управління. Методи управління: детермінований метод управління; програмно-цільовий метод управління; ціннісно-орієнтований метод управління.

План лекції

1. *Організаційний процес як безперервний управлінський цикл*
 - Поняття організаційного процесу.
 - Організаційний процес у системі управління.
 - Циклічність і безперервність управлінської діяльності.
2. *Основні етапи організаційного процесу*
 - Аналіз ситуації та визначення цілей.
 - Планування організаційних дій.
 - Реалізація управлінських рішень.
 - Контроль і коригування.
 - Зворотний зв'язок у процесі управління.
3. *Технологія організаційного процесу*
 - Організаційний регламент як інструмент упорядкування діяльності.
 - Стандартизація управлінських процедур.
 - Формалізація управлінських процесів.
 - Документаційне забезпечення організаційної діяльності.
4. *Ролі менеджера в організаційному процесі*
 - Менеджер як організатор.
 - Менеджер як координатор і комунікатор.
 - Менеджер як контролер і лідер змін.
 - Управлінська відповідальність менеджера.
5. *Ефективність організаційного процесу*
 - Поняття та критерії ефективності.
 - Результативність і економічність управління.
 - Чинники, що впливають на ефективність організаційного процесу.
6. *Принципи управління в організаційному процесі*
 - Принцип розімкненого управління.
 - Принцип розімкненого управління з компенсацією обурень.
 - Принцип замкненого управління.
 - Принцип однократного управління.
 - Порівняльна характеристика принципів.
7. *Оптимізація управління*
 - Поняття оптимізації управлінських процесів.
 - Критерії та показники оптимальності.
 - Оптимізація структури, процесів і рішень.
8. *Методи управління в організаційному процесі*
 - Детермінований метод управління.
 - Програмно-цільовий метод управління.

- Ціннісно-орієнтований метод управління.
- Сфера застосування методів у сучасних організаціях.

План практичного заняття

1. Обговорення сутності організаційного процесу як управлінського циклу.
2. Аналіз етапів організаційного процесу на прикладі конкретної організації.
3. Робота в малих групах:
 - визначення ролей менеджера на різних етапах організаційних процесів;
 - порівняння принципів управління.
4. Розбір ситуаційних кейсів щодо ефективності організаційного процесу.
5. Презентація результатів групової роботи.
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Проаналізувати організаційний процес у вибраній організації та визначити його сильні й слабкі сторони.
2. *Ситуаційне завдання*
Запропонувати управлінське рішення для підвищення ефективності організаційного процесу в умовах змін.
3. *Порівняльне завдання*
Порівняти програмно-цільовий і ціннісно-орієнтований методи управління та визначити доцільність їх застосування.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові джерела з теорії організаційних процесів і управління.
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на одну з тем:
 - «Роль менеджера в організаційному процесі»;
 - «Оптимізація управління як умова підвищення ефективності організації».
3. Скласти схему організаційного процесу управління.
4. Підготувати презентацію на тему: «Сучасні методи управління в організаційному процесі».

ТЕМА 6. ЗОВНІШНЄ Й ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ОРГАНІЗАЦІЇ

Внутрішнє середовище організації. Змінні всередині організації (внутрішні фактори): цілі, завдання, структура, технологія, люди тощо. Зовнішнє середовище організації. Мікрооточення (фактори зовнішнього середовища безпосереднього впливу): партнери, конкуренти, центральні та місцеві органи влади, навколишнє населення, природні умови. Макрооточення (фактори зовнішнього середовища опосередкованого впливу): міжнародні події та оточення, стан економіки, соціокультурні фактори, політичні обставини, розвиток науки й технології, право, соціально-суспільні фактори. Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

План лекції

1. Поняття середовища організації та його роль у менеджменті
2. Організація як відкрита система
3. Внутрішнє середовище організації
4. Зовнішнє середовище організації
 - Мікрооточення (фактори безпосереднього впливу)
 - Макрооточення (фактори опосередкованого впливу)

5. Взаємозв'язок внутрішнього та зовнішнього середовища
6. Адаптація організації до змін середовища
7. Значення аналізу середовища для управлінських рішень

План практичного заняття

1. Обговорення поняття внутрішнього та зовнішнього середовища організації
2. Аналіз внутрішніх факторів діяльності конкретної організації (за вибором)
3. Визначення факторів мікро- та макрооточення організації
4. Побудова схеми взаємодії внутрішнього і зовнішнього середовища
5. Виконання ситуативного завдання щодо впливу зовнішніх факторів на організацію
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Охарактеризувати внутрішнє середовище обраної організації за такими елементами: цілі; структура; технології; персонал; організаційна культура.

2. Ситуаційне завдання

Проаналізувати запропоновану ситуацію зміни зовнішнього середовища (економічна криза, зміна законодавства, технологічні інновації) та визначити:

- які внутрішні фактори потребують змін;
- можливі управлінські рішення.

3. Порівняльне завдання

Скласти таблицю факторів мікро- та макрооточення для організації та оцінити ступінь їх впливу (високий, середній, низький).

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати рекомендовані джерела з даної теми внутрішнього та зовнішнього середовища організації;
2. Підготувати коротке есе (2–3 стор.) на тему: «Вплив зовнішнього середовища на формування стратегії організації»;
3. Провести PEST- або STEEP-аналіз для обраної організації;
4. Підготувати презентацію (5–7 слайдів) щодо взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх факторів організації;
5. Скласти глосарій основних термінів теми (10–15 понять).

ТЕМА 7. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ

Об'єкт та суб'єкт управління. Організація як об'єкт управління. Мета і завдання управління організацією. Закономірності функціонування організацій. Принципи управління організацією. Розвиток організації як об'єкта управління. Система наукового управління Ф. Тейлора. 12 принципів продуктивності праці Г. Емерсона. Шість сфер діяльності організації, якими необхідно управляти за А. Файолем.

План лекції

1. Поняття управління: суб'єкт і об'єкт управління
2. Організація як об'єкт управління: сутність і особливості
3. Мета та завдання управління організацією
4. Закономірності функціонування організацій
5. Принципи управління організацією

6. Розвиток організації як об'єкта управління
7. Система наукового управління Ф. Тейлора
8. Дванадцять принципів продуктивності праці Г. Емерсона
9. Шість сфер діяльності організації за А. Файолем
10. Значення класичних управлінських концепцій для сучасного менеджменту

План практичного заняття

1. Обговорення понять «суб'єкт» та «об'єкт» управління
2. Аналіз цілей і завдань управління конкретною організацією
3. Визначення закономірностей функціонування організацій на практичних прикладах
4. Порівняльний аналіз принципів управління Ф. Тейлора, Г. Емерсона та А. Файоля
5. Розв'язання ситуаційних завдань щодо розвитку організації
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Охарактеризувати організацію як об'єкт управління, визначивши її цілі; основні функції; суб'єктів управління; фактори, що впливають на ефективність управління.

2. Порівняльне завдання

Порівняти систему наукового управління Ф. Тейлора; принципи продуктивності праці Г. Емерсона; підхід А. Файоля до управління організацією. Зробити висновки щодо можливості їх застосування в сучасних організаціях.

3. Ситуаційне завдання

Запропонувати управлінські заходи щодо розвитку організації як об'єкта управління в умовах змін зовнішнього середовища.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові джерела з теми;
2. Підготувати реферат (3–4 стор.) на тему: «Організація як об'єкт управління: класичні та сучасні підходи»;
3. Підготувати презентацію (6–8 слайдів) про розвиток організації як об'єкта управління;
4. Сформувати глосарій ключових понять теми.

ТЕМА 8. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Управлінське рішення. Основні стадії управлінського рішення. Технологія прийняття управлінських рішень. Типи рішень. Творче розв'язання управлінських проблем. Подолання психологічних бар'єрів при прийнятті рішень про впровадження організаційних інновацій.

План лекції

1. Поняття управлінського рішення та його роль у діяльності організації
2. Значення управлінських рішень у системі менеджменту
3. Основні стадії управлінського рішення
4. Технологія прийняття управлінських рішень
5. Типи управлінських рішень та їх класифікація
6. Творче розв'язання управлінських проблем
7. Психологічні аспекти прийняття управлінських рішень

8. Психологічні бар'єри при прийнятті рішень щодо впровадження організаційних інновацій
9. Методи подолання психологічних бар'єрів у процесі прийняття рішень
10. Значення якості управлінських рішень для ефективності організації

План практичного заняття

1. Обговорення сутності управлінського рішення та його відмінностей від інших видів рішень
2. Аналіз стадій прийняття управлінського рішення на практичних прикладах
3. Визначення типів управлінських рішень у діяльності конкретної організації
4. Розв'язання ситуаційних задач щодо вибору управлінських рішень
5. Аналіз психологічних бар'єрів при прийнятті інноваційних рішень
6. Підбиття підсумків заняття.

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Проаналізувати конкретне управлінське рішення, визначивши проблему, що потребувала вирішення, мету рішення, основні етапи його прийняття, очікувані та фактичні результати.

2. Ситуаційне завдання

На основі запропонованої управлінської ситуації:

- визначити тип управлінського рішення;
- запропонувати альтернативні варіанти рішень;
- обґрунтувати вибір оптимального рішення.

3. Творче завдання

Розробити управлінське рішення щодо впровадження організаційної інновації та визначити можливі психологічні бар'єри з боку персоналу й способи їх подолання.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати рекомендовану літературу з теорії прийняття управлінських рішень;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Роль управлінських рішень у забезпеченні ефективності організації»
3. Скласти схему (алгоритм) процесу прийняття управлінського рішення;
4. Підготувати презентацію (5–7 слайдів) на тему творчого розв'язання управлінських проблем;
5. Сформувати глосарій основних термінів теми.

ТЕМА 9. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ПРОЄКТУВАННЯ. СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ

Поняття організаційного проектування: зміст, цілі, завдання. Методи проектування організаційних структур (класичні та сучасні). Етапи розроблення організаційної структури управління. Сутність структури організації. Роль організаційної структури у досягненні цілей. Ключові елементи організаційної структури. Ланки, рівні та повноваження. Вертикальні та горизонтальні зв'язки. Типи організаційних структур (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична, процесна та мережева). Фактори, що впливають на формування організаційної структури (масштаби та вид діяльності, стратегія і життєвий цикл організації, технології та інновації, зовнішнє середовище тощо).

План лекції

1. Поняття організаційного проектування: зміст, цілі та завдання
2. Значення організаційного проектування в системі менеджменту
3. Методи проектування організаційних структур: класичні методи та сучасні підходи до проектування
4. Етапи розроблення організаційної структури управління
5. Сутність і роль організаційної структури в досягненні цілей організації
6. Ключові елементи організаційної структури
7. Ланки, рівні управління та повноваження
8. Вертикальні та горизонтальні зв'язки в організації
9. Типи організаційних структур та їх характеристика
10. Фактори, що впливають на формування організаційної структури
11. Адаптація організаційної структури до змін зовнішнього середовища

План практичного заняття

1. Обговорення сутності організаційного проектування
2. Аналіз організаційної структури конкретної організації
3. Визначення типу організаційної структури та її відповідності цілям діяльності
4. Порівняльна характеристика різних типів організаційних структур
5. Розв'язання ситуаційних завдань щодо вибору оптимальної структури
6. Формування рекомендацій з удосконалення організаційної структури
7. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Охарактеризувати організаційну структуру обраної організації за такими параметрами: тип структури; кількість рівнів управління; характер вертикальних і горизонтальних зв'язків; розподіл повноважень та відповідальності.

2. Порівняльне завдання

Порівняти лінійну, функціональну, дивізіональну та матричну структури за такими критеріями: гнучкість; швидкість прийняття рішень; рівень централізації; сфера доцільного застосування.

3. Проектне завдання

Розробити модель організаційної структури для новоствореної організації з урахуванням:

- виду діяльності;
- стратегії розвитку;
- чисельності персоналу;
- умов зовнішнього середовища.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з даної теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Організаційна структура як інструмент реалізації стратегії організації»;
3. Підготувати схему (діаграму) організаційної структури конкретної організації;
4. Підготувати презентацію (6–8 слайдів) щодо сучасних типів організаційних структур;
5. Скласти глосарій ключових понять теми.

ТЕМА 10. ОРГАНІЗАЦІЙНА КУЛЬТУРА

Зміст понять «культура» і «організаційна культура». Концептуальні підходи до формування організаційної культури. Моделі організаційної культури. Характеристики організаційної культури. Типологія організаційних культур. Визначальні фактори культури організації. Підходи до типізації організаційних культур: факторні моделі цінностей; менталітет і організаційна культура; фундаментальні вірування та цінності; ставлення до часу; конкуруючі цінності. Характеристика типів культури за ознакою конкуруючих цінностей: планова, ієрархічна (бюрократична), ринкова та адхократична культури. Сучасна українська організаційна культура: джерела та основний зміст.

План лекції

1. Поняття культури та організаційної культури
2. Значення організаційної культури в системі менеджменту
3. Концептуальні підходи до формування організаційної культури
4. Моделі організаційної культури
5. Основні характеристики організаційної культури
6. Типологія організаційних культур
7. Фактори формування культури організації
8. Підходи до типізації організаційних культур:
 - Факторні моделі цінностей
 - Менталітет і організаційна культура
 - Фундаментальні вірування та цінності
 - Ставлення до часу
 - Конкуруючі цінності
9. Типи організаційної культури за моделлю конкуруючих цінностей (планова, ієрархічна, ринкова, адхократична)
10. Сучасна українська організаційна культура: джерела формування та основний зміст
11. Роль організаційної культури в розвитку та конкурентоспроможності організації

План практичного заняття

1. Обговорення сутності та ролі організаційної культури
2. Аналіз елементів організаційної культури конкретної організації
3. Визначення типу організаційної культури за моделлю конкуруючих цінностей
4. Порівняльна характеристика типів організаційної культури
5. Аналіз впливу організаційної культури на поведінку персоналу
6. Обговорення особливостей сучасної української організаційної культури
7. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Охарактеризувати організаційну культуру обраної організації за такими параметрами: цінності та норми; стиль управління; комунікації; ставлення до змін; поведінка персоналу.
2. *Порівняльне завдання*
Порівняти планову, ієрархічну (бюрократичну), ринкову та адхократичну культури за такими критеріями:
 - орієнтація на стабільність / зміни;
 - рівень формалізації;
 - домінуючі цінності;

- переваги та обмеження.

3. Творче завдання

Розробити пропозиції щодо трансформації організаційної культури в умовах змін зовнішнього середовища.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати рекомендовані наукові джерела з даної теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Організаційна культура як чинник ефективності управління»;
3. Провести діагностику організаційної культури обраної організації (за однією з моделей);
4. Підготувати презентацію (6–8 слайдів) щодо типів організаційної культури
5. Скласти глосарій ключових термінів теми.

ТЕМА 11. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності. Інформаційні технології. Процес ранжування інформації. Управлінська інформація. Джерела управлінської інформації. Еволюція апарату управління з позиції інформаційного забезпечення. «Контора писаря». «Механізований офіс». «Електрифікований офіс». «Електронний офіс». Інформаційне забезпечення організацій. Процедури перетворення вхідної інформації на результативну (вихідну). Технології інформаційної діяльності в організації. Види інформаційних технологій. Інтернет як інноваційний засіб реалізації інформаційних технологій.

План лекції

1. Інформація в організації як чинник забезпечення ефективності управління
2. Поняття та сутність інформаційних технологій
3. Управлінська інформація: зміст, властивості, значення
4. Джерела управлінської інформації в організації
5. Процес ранжування та відбору інформації
6. Еволюція апарату управління з позиції інформаційного забезпечення:
 - «Контора писаря»
 - «Механізований офіс»
 - «Електрифікований офіс»
 - «Електронний офіс»
7. Інформаційне забезпечення організацій
8. Процедури перетворення вхідної інформації на результативну (вихідну)
9. Технології інформаційної діяльності в організації
10. Види інформаційних технологій в управлінні
11. Інтернет як інноваційний засіб реалізації інформаційних технологій
12. Роль інформаційно-аналітичних технологій у прийнятті управлінських рішень

План практичного заняття

1. Обговорення ролі інформації в управлінні організацією
2. Аналіз потоків управлінської інформації в організації
3. Визначення джерел управлінської інформації та їх характеристика
4. Практичне застосування ранжування управлінської інформації
5. Аналіз етапів еволюції офісних технологій

6. Обговорення сучасних інформаційних технологій, що використовуються в організаціях
7. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Охарактеризувати систему інформаційного забезпечення обраної організації за такими параметрами:

- джерела інформації;
- канали передачі;
- способи обробки;
- використання результативної інформації.

2. Порівняльне завдання

орівняти етапи розвитку апарату управління:

- «контора писаря»;
- «механізований офіс»;
- «електрифікований офіс»;
- «електронний офіс».

Зробити висновки щодо їх впливу на ефективність управління.

3. Творче завдання

Розробити схему перетворення вхідної інформації на управлінські рішення в організації з використанням сучасних інформаційних технологій.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з даної теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Роль інформаційних технологій у підвищенні ефективності організації»;
3. Підготувати презентацію щодо сучасних інформаційних технологій управління;
4. Дослідити використання Інтернет-технологій в діяльності конкретної організації;
5. Скласти глосарій ключових понять теми.

ТЕМА 12. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ: ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Визначення, значення та роль ефективності. Поняття ефективності діяльності організації. Чинники ефективності організації. Економічні аспекти ефективності. Соціальні аспекти ефективності. Системи оцінки ефективності. Фактори, що впливають на ефективність. Методи підвищення ефективності діяльності.

План лекції

1. Поняття ефективності та її роль у діяльності організації
2. Визначення ефективності діяльності організації
3. Чинники, що впливають на ефективність організації
4. Економічні аспекти ефективності: фінансові показники, рентабельність, продуктивність
5. Соціальні аспекти ефективності: задоволеність персоналу, корпоративна культура, соціальна відповідальність
6. Системи оцінки ефективності діяльності організації
7. Фактори, що впливають на ефективність: внутрішні та зовнішні
8. Методи підвищення ефективності діяльності організації
9. Взаємозв'язок економічних та соціальних аспектів ефективності

10. Практичне значення ефективності для управлінських рішень

План практичного заняття

1. Обговорення сутності ефективності та її значення для організації
2. Аналіз економічних показників ефективності на прикладі конкретної організації
3. Визначення соціальних аспектів ефективності та їх вплив на персонал
4. Розгляд систем оцінки ефективності: KPI, BSC, ROI та ін.
5. Практичні вправи щодо визначення чинників ефективності діяльності організації
6. Обговорення методів підвищення ефективності: оптимізація процесів, мотивація, інновації
7. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Проаналізувати ефективність діяльності обраної організації за економічними та соціальними показниками:

- прибуток та рентабельність;
- продуктивність праці;
- задоволеність персоналу та соціальний клімат.

2. Порівняльне завдання

Порівняти дві організації (за аналогічною сферою діяльності) за рівнем ефективності та визначити фактори, що вплинули на відмінності.

3. Творче завдання

Розробити план заходів для підвищення ефективності організації з урахуванням економічних та соціальних аспектів.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з даної теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Взаємозв'язок економічної та соціальної ефективності організації»;
3. Провести оцінку ефективності конкретної організації за допомогою обраної системи показників;
4. Підготувати презентацію про методи підвищення ефективності діяльності організації;
5. Скласти глосарій ключових понять теми.

ТЕМА 13. САМООРГАНІЗАЦІЯ

Поняття самоорганізації. Сутність та базові характеристики. Самоорганізація в теорії систем і менеджменті. Принципи самоорганізаційних процесів (нелінійність, відкритість, зворотний зв'язок, синергія, емерджентність). Самоорганізація в організаційній поведінці (саморегуляція, автономія, ініціативність персоналу, командна робота та самокеровані команди). Моделі самоорганізації в управлінні (Holacracy, Teal-організації (Ф. Лалу), мережеві структури). Умови і фактори успішної самоорганізації.

План лекції

1. Поняття та сутність самоорганізації
2. Базові характеристики самоорганізаційних процесів
3. Самоорганізація в теорії систем і менеджменті
4. Принципи самоорганізації: нелінійність, відкритість, зворотний зв'язок, синергія, емерджентність

5. Самоорганізація в організаційній поведінці: саморегуляція, автономія, ініціативність персоналу, командна робота та самокеровані команди
6. Моделі самоорганізації в управлінні: Holacracy, Teal-організації (Ф. Лалу), мережеві структури.
7. Умови та фактори успішної самоорганізації
8. Взаємозв'язок самоорганізації з ефективністю організації
9. Виклики та обмеження впровадження самоорганізації

План практичного заняття

1. Обговорення сутності та ролі самоорганізації в сучасних організаціях
2. Аналіз прикладів самоорганізації на практиці (команди, проєктні групи)
3. Розгляд моделей самоорганізації: Holacracy, Teal, мережеві структури тощо.
4. Визначення принципів самоорганізації в конкретній організації
5. Практичні вправи з командної роботи та автономії персоналу
6. Обговорення умов і факторів успіху самоорганізаційних процесів
7. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. *Аналітичне завдання*
Охарактеризувати рівень самоорганізації у обраній організації:
 - ступінь автономії команд;
 - механізми саморегуляції;
 - наявність зворотного зв'язку та ініціативності персоналу.
2. *Порівняльне завдання*
Порівняти моделі Holacracy та Teal-організацій за критеріями:
 - структура управління;
 - делегування повноважень;
 - рівень самокерування команд;
 - вплив на ефективність.
3. *Творче завдання*
Скласти план впровадження самоорганізаційних принципів у відділі або команді організації.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Самоорганізація як механізм підвищення ефективності організацій»;
3. Проаналізувати конкретну організацію на наявність елементів Holacracy або Teal-організації;
4. Підготувати презентацію щодо моделей самоорганізації;
5. Скласти глосарій ключових понять теми.

ТЕМА 14. УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ТА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ

Поняття та сутність організаційних змін. Типи змін: стратегічні, структурні, технологічні, культурні. Фактори, що зумовлюють потребу у змінах. Моделі управління змінами: Коттер, Левін, ADKAR тощо. Опір змінам: причини та способи подолання.

План лекції

1. Поняття та сутність організаційних змін
2. Типи змін: стратегічні, структурні, технологічні, культурні
3. Фактори, що зумовлюють потребу у змінах

4. Моделі управління змінами: управління змінами Левіна, модель McKinsey 7-S, теорія Коттера, теорія підштовхування, модель ADKAR, модель переходу Бріджеса, крива змін Кюблера-Росса, модель Маурера та PDCA.
5. Опір змінам: сутність, причини та прояви
6. Методи подолання опору змінам
7. Роль керівника та команди у процесі змін
8. Зв'язок управління змінами з розвитком організації
9. Інструменти оцінки ефективності змін

План практичного заняття

1. Обговорення сутності організаційних змін та їх видів
2. Аналіз факторів, що зумовлюють потребу у змінах на прикладі конкретної організації
3. Розгляд моделей управління змінами
4. Обговорення ризиків під час впровадження змін та способів їх мінімізації
5. Підбиття підсумків заняття

Практичні завдання

1. Аналітичне завдання

Проаналізувати процес змін у конкретній організації: тип змін; причини їх виникнення; реакція персоналу; результати змін.

2. Порівняльне завдання

Порівняти моделі управління змінами за критеріями: кількість етапів; залучення персоналу; можливість прогнозування результатів; практична застосовність.

3. Творче завдання

Розробити рекомендації щодо подолання опору змінам у конкретній команді або організації.

Самостійна робота студентів

1. Опрацювати наукові та навчальні джерела з даної теми;
2. Підготувати есе (2–3 стор.) на тему: «Управління змінами як фактор розвитку організації»;
3. Проаналізувати конкретний кейс впровадження змін у відомій організації;
4. Підготувати презентацію про моделі управління змінами;
5. Скласти глосарій ключових термінів теми.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Амеліна С. М., Кубіцький С. О. Корпоративна культура у системі управління персоналом. International Scientific Journal «Internauka». Series: «Economic Sciences». 2020. December 17–18th. P. 59–72. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-7>
2. Буняк Н. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі України, 2023. 192 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23314/1/menorg_posibnyk.pdf
3. Вірковський М., Назаренко М.О. Теоретичні аспекти лідерства в сучасних організаціях. X Міжнародна науково-практична конференція Ч.2. «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами», 2024 С. 93-97.
4. Горшков М.А. Вплив факторів внутрішнього середовища підприємства на ефективність його діяльності. URL: <http://vtei.edu.ua/doc/2024/konf/zb15-17241.pdf#page=139>
5. Корпоративна культура організацій в умовах пандемії / Ірина Григорівна Химич, Олена Ігорівна Химич, Наталія Степанівна Тимошик, Тетяна Володимирівна Подвірна // Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2021. Том 73. № 6. С. 97–103.

6. Корпоративна культура як ключовий фактор розвитку торговельного підприємства. Економічний журнал Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2, 22 (червень 2020), 114–120. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-02-114-120>
7. Лазоренко Т. Теоретичні засади концепції управління стійким розвитком підприємства / Таїсія Лазоренко, Інна Шолом // Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2020. Том 6. № 67. С. 175–184.
8. Мельник А. О., Давиденко Н. В. Роль та значення корпоративної культури в діяльності вітчизняних підприємств. Modern Economics. 2020. № 24(2020). С. 113–118. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-18).
9. Монастирський Г. Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 329 с.
10. Організаційне проектування : конспект лекцій навчальний посібник. / уклад. М. В. Шкробот, С. В. Салоїд. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. 166 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ba1a3559-87db-486c-91ab18d0c6835522/content>
11. Орлова-Курилова О. Теорія організації : навч. посіб. / О. Орлова-Курилова ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, Ф-т екон. та упр. Київ : [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2023. 234 с.
12. Теорія організації: навчально-методичний посібни. [автори-укладачі: С.В. Поліщук, О.В. Горбатюк; за заг. ред. С.В. Поліщук]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 147 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7544>
13. Теорія управління : навчальний посібник / І. А. Грузіна, І. О. Кінас, І. М. Перерва та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 138 с. URL: <https://surl.li/xssoik>
14. Пігош В. А. Кодекс корпоративної етики як інструмент розвитку потенціалу підприємств. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. 2020. Вип. 1 (13). С. 104–107. URL: <https://economics-msu.com.ua/web/uploads/pdf/2020-113-103-107.pdf>
15. Сумець О. М. Проектно-орієнтоване управління організацією : навчальний посібник. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2022. 167 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/navchalniposibniki/sumets_0010.pdf
16. Тарасюк О.В. Управління змінами в організації: основні концепції та моделі. Економіка, управління та адміністрування, 2024. № 1 (107). URL: [https://doi.org/10.26642/jen-2024-1\(107\)-39-46](https://doi.org/10.26642/jen-2024-1(107)-39-46)
17. Теорія і концепції менеджменту : конспект лекцій / уклад. В. В. Дергчова, К.О. Кузнецова, З.В. Григорова. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 190 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/648b846d-5dcb-4f5f-9cf5-6bda0e1d0401/content>
18. Туленков М. В. Сучасні соціальні теорії управління : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 508 с.
19. Якушко Я., Черненко О. Методи аналізу зовнішнього та внутрішнього середовищ організації як основа планування господарської діяльності. Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: збірник статей, 2024. С. 472–479. URL: <https://vmurol.kr.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BE.pdf#page=474>
20. Янковська Л., Pawlowski G., Піхоцька О. М., Кошовий Б.-П. О., Стецяк О. Теоретичні засади організації фінансового менеджменту на підприємстві крізь призму інтердисциплінарного підходу. Академічні візії, (13). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/92>
21. Bauer, T., Erdogan, B. Organizational Behavior and Theory. 2.0 ed. FlatWorld, 2023. 600 p. URL:

https://www.opentextbooks.org.hk/system/files/export/5/5133/pdf/Organizational_Behavior_5133.pdf

22. Ivan Zubar¹, Maryna Dzeveliuk, Maryna Nazarenko, Yelyzaveta Tymoshenko and Nataliia Chernyshchuk. The Role of Organizational and Managerial Relations in the Formation of an Effective Organizational and Legal Structure of Enterprise Management under Martial Law in Ukraine. Economic Affairs, 2024. Vol 69 (Special Issue). 87-94 . DOI: 10.46852/0424-2513.1.2024.11

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронна бібліотека. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Наукова бібліотека Національного авіаційного університету. URL: <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>

3. Google Scholar. Академічний пошук. URL: <https://scholar.google.com/>

4. ResearchGate. Академічна мережа для науковців. URL: <https://www.researchgate.net/>

5. WorldCat – глобальний каталог бібліотек. URL: <https://www.worldcat.org/>

6. DOAJ – Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>

7. SpringerLink – наукові журнали та книги. URL: <https://link.springer.com/>

8. Scopus – наукометрична база даних. URL: <https://www.scopus.com/>

9. Web of Science – наукометрична база. URL: <https://www.webofscience.com/>

10. JSTOR – цифрова бібліотека академічних ресурсів. URL: <https://www.jstor.org/>

11. Academia.edu – наукова мережа. URL: <https://www.academia.edu/>

12. Coursera – освітня платформа. URL: <https://www.coursera.org/>

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

1. Спільні та відмінні риси мають поняття «організація» і «система».
2. Спільні риси та відмінності системних уявлень Платона, Аристотеля, Канта, А. Сміта.
3. Причини, що обумовлюють необхідність розгляду організації як системи.
4. Соціальна організація і соціальна спільність.
5. Людина як елемент соціальної системи.
6. Рівні соціальних систем.
7. Організація як система процесів.
8. Допоміжні процеси в організації.
9. Управлінські процеси в організації.
10. Ролі суб'єкта управлінської діяльності в організації.
11. Приклади застосування спеціального економічного інструментарію менеджменту у сучасних організаціях.
12. Системний підхід до організаційного проектування.
13. Умови ефективного застосування механістичного підходу до проектування організаційних структур.
14. Ситуативні чинники проектування організації.
15. Характеристика концепції побудови структури організації, що базується на теорії диференціації та інтеграції Лоуренса-Лорша.
16. Основні риси механістичної бюрократії, її відмінності від професійної бюрократії.
17. Культура та імідж організації як її внутрішні фактори.
18. Вплив стану економіки на діяльність українських підприємств.
19. Використання PEST-аналізу для оцінки чинників макросередовища організації.
20. Аттрактори, біфуркація, фрактали, детермінований хаос.

21. Необерненість і неповторюваність самоорганізації.
22. Виробнича гнучкість: фактори та функціональні й структурні ознаки виробничої гнучкості.
23. Порівняльний аналіз громадянської й корпоративної культури.
24. Сучасні підходи до типізації організаційних культур.
25. Роль культури організації в сучасних умовах.
26. Інформація в організації як чинник забезпечення її ефективності.
27. Особливості побудови інформаційних систем організації на основі застосування мережних технологій.
28. Використання інформаційних технологій в організаційній культурі.
29. Порівняльні характеристика економічно та соціально ефективних організацій.
30. Чинники, що визначають ефективність організації.
31. Порівняльний аналіз класичної та сучасної концепцій організаційних структур.